



Bagadus

Jearahallaniskadeapmi ruovttubálvalusaid birra

– ná čađahat dan

Guovvamánuš 2018



Geat ožžot iskkadeami?

Álbmotdearvašvuodainstituhtta (Folkehelseinstituttet) lea válljen soaittáhagas smávva, gaskasturrošaš ja stuorra gielddaid, main leat oktiibuot sullii 10 000 ássi geat ožžot dearvašvuodabálvalusaid ruovttus ja/dahje praktikkalaš veahki.

Pilohtaiskkadeapmi

Dearvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta lea addán Dearvašvuodadirektoráhttii doaimban čađahit pilohtaiskkadeami, mas ovttasbargin leat KS, Álbmotdearvašvuodainstituhtta ja Kommuneforlaget AS.

Dán bagadusas dii oažžubehtet dieđuid ja rávvagiid movt ráhkkanit iskkadeapmái ja movt čuovvulit dan.

Iskkadeami ulbmil:

- 1) Eiseválddit galget pilohtaiskkadeami
vuođul oazžut vásáhusaid, maid vuođul
ovdánahttet riikkaviidosaš jearahallama.
Áigumuš lea buoridit dan iskkadeami
kvalitehta, mii lea neahtasiiddus
bedrekommune.no.
- 2) Gielddat besset diehtit mo ássit vásiht
ruovttubálvalusaid ja galget bohtosiid
vuođul buoridit bálvalusaid.

Ná bálvalusvuostáiváldit ožžot iskkadeami

Kommuneforlaget AS hálddaša pilohta-
iskkadeami ja sádde iskkadeami bálvalus-
vuostáiváldiide. Bálvalusvuostáiváldit
ožžot Kommuneforlagetis gihppaga vahku
ovdal iskkadeami. Dan lánhái movttiidahttit
searvat iskkadeapmái ja olahit dárbbaslaš
luohttámuša dasa. Ieš jearahallanskovvi
sáddejuvvo geavaheddjiide boastta mielde,
ja mielde boahťa maid frankerejuvvon
vástidankonvoluhtta. Sii geat háliidit,
sáhttet vástidit neahtas. Kommuneforlaget
AS meannuda bábervástádusaid.

Jearaldagat iskkadeami birra

Váldde oktavuodá Álbmotdearv-
vašvuođainstituhtain, Ingeborg
Stømseng Sjetne, tlf: 21 07 73 17
bedre.kommune.no

Čađaheapmi ja čuovvuleapmi

Gielddain ii leat alldiset ovddasvástádus
iskkadeami čađaheames. Kommuneforlaget
AS dat sádde jearahallanskoviid ja
muittuha searvat. Gielddat ožžot
iskkadeami bohtosiid Kommuneforlagetis,
go Álbmotdearvvašvuođainstituhtta
lea guorahallan daid.

Bálvalusvuostáiváldiid anonymitehta áimmahušo

Iskkadeapmi sihkkarastá informánttaide
ollislaš anonymitehta, earret eará ovttá
háve beassansáni bokte. Iskkadeapmi lea
anonyma, ja danin sáddejuvvo muittuhus
buohkaide, maiddáid sidjiide geat leat
vástidan.

Loga eambo: bedrekommune.no



Ráhkkaniit čad

Mii leat ráhkadan listtu, man vehkiin lea vuogas ráhkkaniit jearahallaniskkadeapmái ja čuovvulit dan.

1

Fuolahekket gulahallamis ja ahte iskkadeamis lea čanastupmi oasálaččaide

Ovdal iskkadeami lea deatalaš ahte gielddat:

- ságastallet singuin, geaidda ášši guoská, ja muitalit iskkadeami birra
- ráhkadit diehtjuohkinplána
- movttiidahttet bálvalusvuostáiváldiid searvat
- fuolahit ahte sii geat servet, ožžot luohttámuša iskkadeapmái
- čielggadit guđe láhkái iskkadeami galgá čuovvulit
- čielggadit makkár gulahallan galgá leat gaskkal bálvalusvuostáiváldiid ja gieldda bargiid iskkadeami maŋŋil
- plánejit guđe láhkái almmuhit bohtosiid

Veadjá leat vuogas gulahallat:

Bálvalusvuostáiváldiiguin, geavaheaddji-organisašuvnnaiguin, oapmahaččaiguin, oapmahašservviiguin ja gielddabargiiguin.

Maheapmái

2

Buktet ovdan masa iskkadeapmi geavahuvvo

Lea deaŋalaš ahte gielddain/bálvalusain ságastallet ja áddejit masa iskkadeapmi geavahuvvo. Dat lea mielde váikkuheamen sihke bálvalusvuostáiváldiid ja bálvalusfáliid vuordámušaide.

3

Ná ráhkadat listtu bálvalusvuostáiváldiin, geat galget oažžut iskkadeami

Oassálastiid namaid ja čujhusaid ferte viežžat fágavuogádagas ja sáddet Kommuneforlaget AS:i. Iskkadeapmái galget searvat olbmot, geat vuostáiváldet dearvvašvuodabálvalusaid ruovttus ja praktihkalaš veahki.

Váldde oktavuođa Dearvvašvuodadirektoráhtain (Helsedirektoratet) jus dárbbášat veahki:

Yvonne Solberg

tlf: 909 987 17

e-boasta: yvonne.solberg@helsedir.no

4

Diehtujuohkin bálvalusvuostáiváldiide ja bálvalusfáliliide ovdal ja maŋŋil iskkadeami

Gielddat leat ožžon iešguđetlágan diehtujuohkinmateriála, maid dat fertejit addit sihke bálvalusfáliliide ja bálvalusvuostáiváldiide.

Lea maid deatalaš ovdagihtii muitalit iskkadeami birra báikkálaš medias ja sáddet diehtujuohkinreivve, maid sátnegođiheaddji/ráđđeolmmái lea vuolláičállán. Jođiheaddjit ja mielbargit sáhttet maid muittuhit iskkadeamis, dalle go leat čađaheamen dan. Dakkár doaimmaiguin sáhttá oažžut eambbogiid vástidit, ja dan berre vuoruhit go ráhkkana iskkadeapmái.

Gielddain berre dasa lassin leat plána movt gulahallat geavaheddjiiguin iskkadeami olis. Gielddat juhket dieđuid iskkadeami birra ovdagihtii, ja seamma láhkai dat galget maŋŋil juohkit oasálaččaide dieđuid bohtosiid birra ja guđe láhkái daid čuovvulit.

5

Ná čuovvulehpet bohtosiid

Gieldda njunnošat fertejit jotkkolaččat čuovvut mielde bálvalusain, maid dat fáallet, ja dárbbu mielde rievdadit daid. Sii fertejit maiddá čuovvut stivrenháibádusaid ja siskkáldas dárkkisteamii gáibádusaid.

Gieldda obbalaš kvaliteahttavuogádaga oassin ferte ásahtit siskkáldas raporterenvugiid, maiguin sihkkarastet ahte jođiheaddjit jeavddalaččat ožžot dieđuid gieldda bálvalusfáliliin, vai de sáhttet čuovvulit bálvalusaid kvalitehta. Geavaheaddji- ja oapmahašikkadeamit leat buorit reaiddut, mánggaid earáid reaidduid gaskkas, mat gullet dakkár vuogádahkii.

6

Pláne movt gieđahallat mediaid

Iešguđet báikkiin doibmet iešguđet vuogit oažžut media čállit ášši birra. Muhtun gielddain lágidit preassakonferánssaid, main muitalit iskkadeami birra earret eará báikkálaš pressii, báikkálaš rádíoii jna. Muhtun gielddain sáddejit preassadieđáhusa bohtosiid birra. Deataleamos lea ahte gielddas lea plána guđe láchái meannudit mediain.

Ii berre geahččalit čiehkát heajos bohtosiid. Lea deatálaš dovvdastit maiddái heajos bohtosiid, ja čájejit doaibmannávccaid go čuovvula daid. Lea jierpmálaš ahte gieldda jođiheaddjit čilgejit bohtosiid ja mo daid čuovvulit.

Mediat leat dábálaččat mielas čállit buriid bohtosiid birra, go lea sáhka dihto ášahusain dahje fitnodagain. Báikkálaš preassa lea nuppi dáfus maid dávjá sáhkii ja «gearggus» jus vásihit ahte gielda geahččala čiehkát juoidá. Mediastrategiija lea danne deatálaš, dainna sihkkarastet buori proseassa bohtosiid gaskkusteamái, ležžet dál bohtosat buorit dahje eai.



Iskanlistu

- Čanasteapmi
- Mihttomearri
- Vuostáiváldi-listu
- Dieđut
- Čuovvuleapmi
- Media-gieđahallan

Váldde
oktavuođa
minguin!



Bedrekommune veahkki

e-boasta: bedrekommune@kf.no
Veahkketelefovdna: 24 13 28 50

Eanet dieđuid iskkadeami birra
gávnnat neahttasiiddus:

bedrekommune.no

Dearvvašvuodadirektoráhtta (Helsedirektoratet) vástida

jearddagaid iskkadeami birra:
Yvonne Solberg, tlf: 909 987 17
e-boasta: yvonne.solberg@helsedir.no

Michael Kaurin, tlf: 917 62 805
e-boasta: Michael.Christian.Kaurin@helsedir.no

Álbmotdearvvašvuodainstituhtta (Folkehelseinstituttet)

Ingeborg Stømseng Sjetne, tlf: 21 07 73 17
e-boasta: Ingeborg.Stromseng.Sjetne@fhi.no

**Álbmotdearvvašvuodainstituhtta, jearddagat teknihkalaš
čovdosa birra:**

Fatemeh Riahi Arnesen, tlf: 24 13 28 13
e-boasta: Fatemeh.Riahi.Arnese@kf.no